

38. FESTIVAL TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA

OKUSNI ZAKLADI

NAŠA ČUDOVIWA KRANJSKA KLOBASA

TURISTIČNI KROŽEK
OŠ NAKLO

Marec 2024

ČLANI KROŽKA:

1. Tilka Hutter, 9. a
2. Taja Eržen Ovsenik, 9. a
3. Maša Kavčič Rozman, 9. a
4. Judita Kosec, 9. a
5. Rok Meglič, 9. a
6. Brina Kovačevič, 9. c
7. Emilija Koštrun, 8. a
8. Lina Rakovec 8. a
9. Veronika Žepič, 8. a
10. Neža Zupan, 8. b
11. Todor Gicić Zindović, 8. a
12. Loti Gantar, 8. c
13. Tia Kocjan, 8. c
14. Neva Renko, 8. c
15. Patrik Arsovski, 8. c
16. Aleksej Arsovski, 8. c
17. Žiga Korenčan, 8. c
18. Nina Jarc, 8. c
19. Valentina Radakovič, 7. b
20. Urša Kuzmič, 7. b
21. Brina Zupin, 6. b
22. Jerca Hutter, 6. b
23. Maša Prevodnik, 6. c
24. Lenart Hajdinjak, 6. a
25. Tevž Ovsenik Eržen, 6. a
26. Žiga Ovsenek, 8. a – urejanje naloge

Mentorica: Daša Ganna Mahmoud
Jezikovni pregled: Jasna Zupan

Slika 1: Delovni vikend v Ribnem, januar 2024

Slika 2: Ustvarjamo 1

Slika 3: Ustvarjamo 2

Kazalo vsebine

1 UVODNE BESEDE.....	1
2 Predstavitev projekta – kaj bomo v nalogi predstavili	2
2.1 Povest o kranjski klobasi.....	2
2.2 Zgodovina kranjske klobase.....	3
2.3 Kranjska klobasa v občini Naklo danes	3
2.4 Vizija in promocija v prihodnosti.....	5
3 Raziskovalno delo	5
3.1 Intervju s Katjo Marinšek, hčerko lastnikov sodobne gostilne Pr' Kovač.	5
3.2 Anketa o kranjski klobasi in rezultati	7
3.3 Kako povečati ugled kranjske klobase in ideje za uspešno promocijo kranjske klobase v naši občini.....	9
4 Rezultati naše raziskave in zaključek	9
5 Povzetek naloge ??????	10
6 Literatura in viri.....	10
7 Priloge	10

Kazalo slik

Slika 1: Delovni vikend v Ribnem, januar 2024	A
Slika 2: Ustvarjamo 1.....	A
Slika 3: Ustvarjamo 2.....	A
Slika 4: Cesar Franc Jožef I. v gostilni Pr' Kovač v Naklem	1
Slika 5: Plakat.....	1
Slika 6: Čudovita in slastna kranjska klobasa.....	1
Slika 7: Ilustracija	2
Slika 8: Plakat	2
Slika 9: Certifikat zaščitenih jedi z geografskim poreklom	3
Slika 10: Plakat.....	3
Slika 11: Spominska soba cesarja Franca Jožefa I. v hotelu Marinšek.....	4
Slika 12: Kranjska klobasa v trgovini.....	4
Slika 13: Tako uniformo imamo v Naklem	4
Slika 14: Uniforma cesarja.....	6
Slika 15: Kranjska klobasa na krožniku (interpretacije)	6
Slika 16: Znak družbenega omrežja Instagram.....	9
Slika 17: Znak družbenega omrežja Facebook	9

1 UVODNE BESEDE

Če se pripeljete po stari cesti s Police v Naklo, kmalu zagledate na desni strani bencinsko črpalko, malo naprej hotel Marinšek in še malce naprej za križiščem staro popotno gostilno **PR' KOVAČ**. No, na videz ni stara, prav lepa in nova je, ima pa bogato zgodovino.

Pred gostilno je ograda za konje in običajno dva visoka ter vitka konja veselo skakljata po ogradi. Na zidku pred ogrado pa nas preseneti velik plakat:

Na njem zagledamo podobo slavnega avstrijskega cesarja **Franca Jožefa I.** in krožnik s slastno **kranjsko klobaso**.

In napis: **Pr' Kovač je kranjska klobasa dobila ime.**

Tema letošnjega festivala Turizmu pomaga lastna glava **OKUSNI ZAKLADI** nam je tokrat zares všeč. Le kaj bi raziskovali drugega kot našo čudovito slastno **KRANJSKO KLOBASO**, ki je povezana z zanimivo legendo. Zato nismo dolgo premišljevali, ampak smo se konec septembra z vso resnostjo lotili projekta.

Slika 5: Plakat

Slika 4: Cesar Franc Jožef I. v gostilni Pr' Kovač v Naklem

Slika 6: Čudovita in slastna kranjska klobasa

In kdo smo mi?

Člani turističnega krožka OŠ Naklo, ki stoji sredi občine Naklo na Gorenjskem. 25 nas je, fantov in deklet, od 6. do 9. razreda. Krožek je odprt prav za vse, ki jih zanima turizem, raziskovanje in veselo druženje.

2 Predstavitev projekta – kaj bomo v nalogi predstavili

Člani turističnega krožka OŠ Naklo in mentorica se dobivamo vsak teden ob sredah zvečer. Najprej smo se odločili za temo. Pri tem nismo imeli težkega dela, saj je glavna kulinarčna znamenitost naše občine **KRANJSKA KLOBASA**. Potem pa smo naredili natančen načrt:

- kaj pravzaprav je kranjska klobasa in kakšna je legenda, povezana z njo;
- raziskali smo gostišče, kjer se je dogajala zgodba, in ugotovili, da tam živi naša sošolka, ki sicer ni članica krožka;
- s pomočjo ankete smo ugotovili, kako dobro poznajo kranjsko klobaso domačini;
- veliko pozornost smo posvetili viziji kranjske klobase v prihodnosti in njeni promociji med domačini in turisti;
- posneli smo kratek videospot;
- kot vsako leto smo večino dela (raziskovanje, urejanje, risanje, oblikovanje, snemanje videospota ...) opravili v Ribnem na aktivnem vikendu.

2.1 Povest o kranjski klobasi

Povest o kranjski klobasi gre nekako takole:

Konec 19. stoletja (po nekaterih virih leta 1896) je avstrijski cesar Franc Jožef I. potoval s kočijo in spremstvom z Dunaja proti Trstu. Pot je trajala dolgo in bila je naporna. Ob večerih se je cesarska karavana ustavljala v popotnih gostiščih, da so se konji spočili in ljudje naspali ter seveda najedli.

Nekoč, pozno jeseni, se je cesarska kočija ustavila tudi v Naklem. Tam se je nahajala gostilna Pr' Kovač ter ob njej kovačija. Cesar je po legendi zavrnil vse jedi, ki so jih pripravili posebej zanj, ker je bil sam v sebi skromen in preprost človek. Zanimal pa se je za jed, ki so jo jedli domačini pri gostilniških mizah. To je bila preprosta **HIŠNA KLOBASA**. Navdušen je bil nad okusom in je menda zahteval dodatek. Na koncu pa je izrekel slavne besede:

»Ta klobasa si zasluži bolj spoštljivo ime! Od danes naprej to ne bo več HIŠNA klobasa, ampak KRANJSKA KLOBASA!«

In tako je ostalo. Čeprav si danes kranjsko klobaso lastijo Avstrijci, Nemci, severni Italijani in Slovenci, smo v Naklem ponosni, da je prav tu dobila svoje ime.

Slika 7: Ilustracija

Slika 8: Plakat

2.2 Zgodovina kranjske klobase

Kranjska klobasa se je iz domače **hišne klobase** razvila v prvi polovici 19. stoletja. Pravega dokumenta o prvi omembi ali receptu žal nimamo. Klobasa se je razvila na Gorenjskem in se kasneje razširila po slovenskih deželah, sosednjih avstrijskih deželah in še dlje v severno Italijo in južno Nemčijo.

Kronisti stare Ljubljane so **KRANJSKO KLOBASO** večkrat omenjali kot del menija v ljubljanskih gostilnah. Mesarji v okolici Ljubljane (predvsem v Trzinu) so dolga desetletja zalagali tržišče s kranjsko klobaso vse do Dunaja.

Najstarejša pisna omemba kranjske klobase je bila v kuharski knjigi **Süddeutsche Küche** avtorice Katharine Prato leta 1896.

Najstarejše navodilo za izdelavo kranjske klobase sega v leto 1912 v šesto izdajo **Slovenske kuharice** avtorice Felicite Kalinšek.

V germanskem svetu imenujejo kranjsko klobaso **Krainer Würst**, v anglo-ameriškem pa **kransky sausage**.

Zanimivost: astronautka slovenskega rodu **Sunita Williams** je na svojo pot v **vesolje** vzela **kranjsko klobaso**.

Leta **2015** je bila kranjska klobasa vpisana v register **ZAŠČITENIH JEDI Z GEOGRAFSKIM POREKLOM**.

Slika 9: Certifikat zaščitenih jedi z geografskim poreklom

2.3 Kranjska klobasa v občini Naklo danes

Na mestu, kjer je nekoč stala **stara gostilna in kovačija Pr' Kovač**, stoji sodobna gostilna. Lastniki so prevzeli staro ime **Pr' Kovač**. Ob gostilni so tudi hlevi s konjički in na ogradi imajo zanimiv plakat, ki opozarja na zgodovinsko točko.

Slika 10: Plakat

V Hotelu Marinšek, ki je v bližini gostilne Pr' Kovač, so pred nekaj leti en prostor spremenili v **spominsko sobo Franca Jožefa I.**

Slika 11: Spominska soba cesarja Franca Jožefa I. v hotelu Marinšek

V **trgovinah** in **mesnicah** v občini Naklo **kranjsko klobaso** prodajajo na prodajnih policah. Kot domačo jed lahko naročimo kranjsko klobaso tudi v vseh **gostilnah** v občini. Kranjsko klobaso ponujajo vse trgovine.

Slika 12: Kranjska klobasa v trgovini

V občini imamo dve zelo lepi uniformi kot kostuma za Franca Jožefa I.

Slika 13: Tako uniformo imamo v Naklem

Tu in tam na kakšni občinski prireditvi skupina občanov **zaigra prizor**, kako se je cesar ustavil v Naklem in jedel **hišno klobaso**.

V **OŠ Naklo** je občasno za kosilo kranjska klobasa. Kot prilogo dobimo učenci kislo zelje in pire krompir ali matevž (pire krompir s pretlačenim fižolom).

To pa je tudi vse. Kaj dosti več se v zvezi s slavno kranjsko klobaso v občini Naklo ne dogaja.

2.4 Vizija in promocija v prihodnosti

Prepričani smo, da bi lahko v občini Naklo **kranjsko klobaso** bolje predstavljali v javnosti. Kljub močni in pomembni zgodbi za zdaj v občini kranjske klobase ne izkoriščamo dovolj. Zato se bomo v nadaljevanju naloge potrudili in ponudili nekaj idej. Predvsem se poigravamo z mislijo, da bi aktualnemu županu predlagali, da bi enkrat na leto organizirali **FESTIVAL KRANJSKE KLOBASE**, mogoče v času občinskega praznika.

3 Raziskovalno delo

3.1 Intervju s Katjo Marinšek, hčerko lastnikov sodobne gostilne Pr' Kovač.

S Katjo Marinšek se je pogovarjala Maša Kavčič Rozman.

Maša: Katja, ali poznaš legendo o kranjski klobasi?

Katja: Seveda, saj je legenda povezana z našo gostilno.

Maša: Poznaš kranjsko klobaso?

Katja: Seveda.

Maša: Ali veš, s katerim avstrijskim cesarjem je povezana povest o kranjski klobasi?

Katja: Avstrijski cesar Franc Jožef I. je potoval skozi Naklo in se ustavil v naši gostilni. Doma imamo veliko njegovih slik. Naše gostišče je vredno cesarja Franca Jožefa, saj je kranjska klobasa po njegovi zaslugi dobila tako ime. Na klobasah imamo črko R, kar pomeni, da je zgodba resnična.

Maša: Iz česa je narejena kranjska klobasa?

Katja: Iz svinjine, maščobe, česna, soli, začimb in slanine.

Maša: Ali kdo od gostov pride k vam samo zaradi kranjske klobase?

Katja: Seveda, predvsem turisti, ki so že prej slišali ali brali, da je ta klobasa prav tu dobila ime. Radi si ogledajo spominsko sobo, klobaso pa tudi naročijo.

Maša: Ali je gostom kranjska klobasa všeč?

Katja: Večini gostov je kranjska klobasa všeč, prevladujejo dobri odzivi.

Maša: Katja, ali mogoče nameravate kranjski klobasi dati še večjo vrednost in pomen?

Katja: V gostilni imamo po stenah nekaj napisov o cesarju in njegovem življenju pa tudi o kranjski klobasi. Enkrat na leto imamo pred gostilno dogodek, ko v obliki igrice predstavimo zgodbo obiskovalcem. Na tem dogodku gostom ponudimo kranjsko klobaso, da jo lahko vsi poskusijo. Takrat poteka tekmovanje za najboljši starinski kostum. S tem želimo oživiti tradicijo. Za prihodnost pa ne vem.

Maša: Katja, iskrena hvala za pogovor.

slika 14: Uniforma cesarja

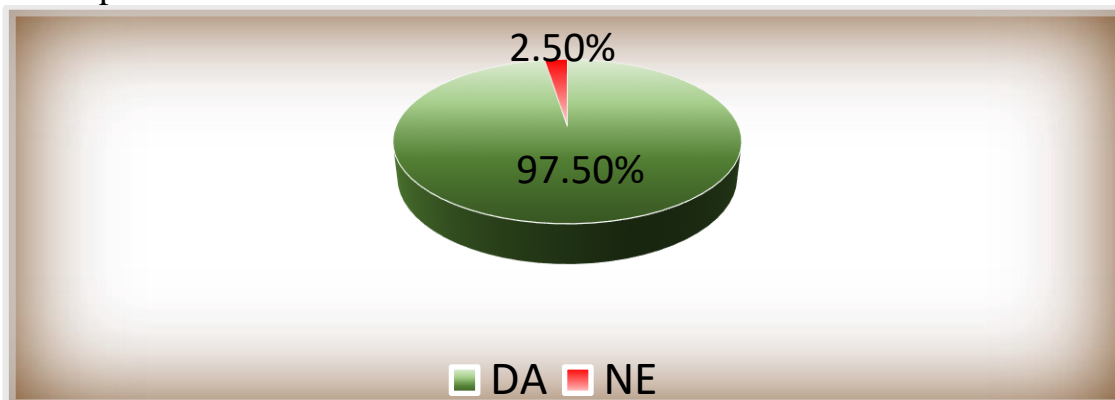

Slika 15, 16, 17: Kranjska klobasa na krožniku

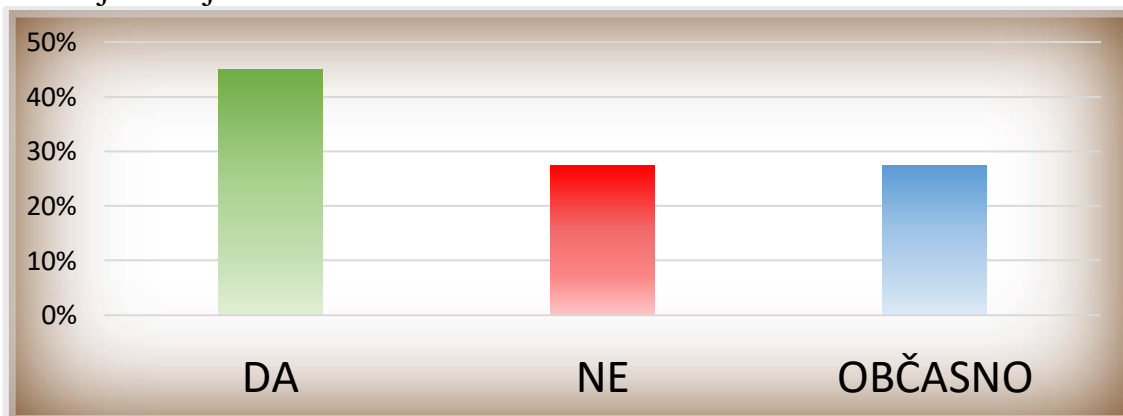
3.2 Anketa o kranjski klobasi in rezultati

Člani krožka smo pripravili anketo o kranjski klobasi. Uspelo nam je anketirati kar 80 občanov in tu so rezultati ankete:

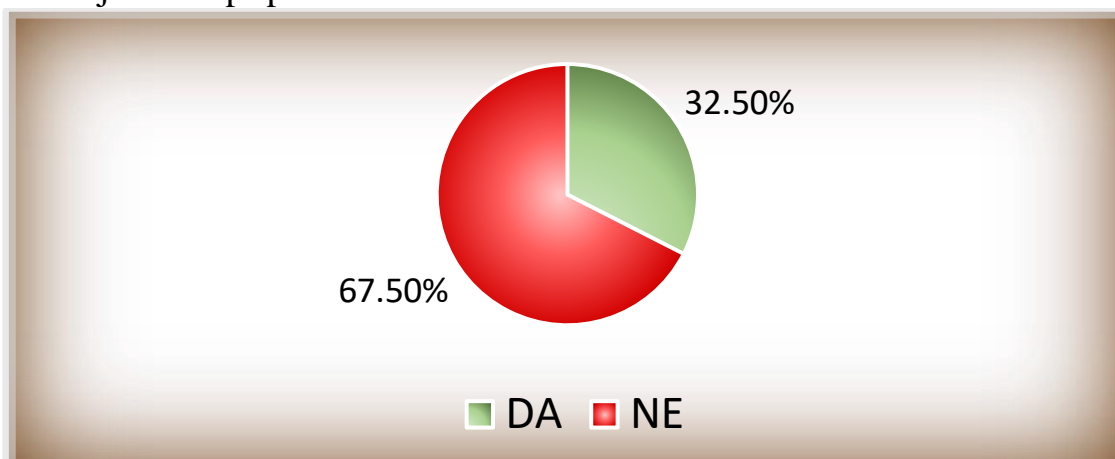
1. Ali poznate KRANJSKO KLOBASO?

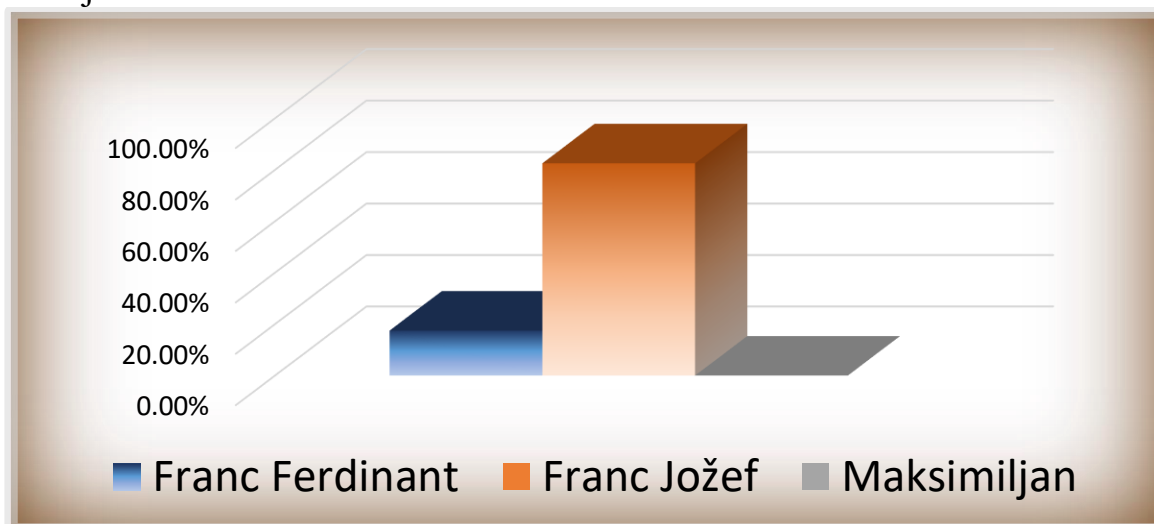
2. Ali jo radi jeste?

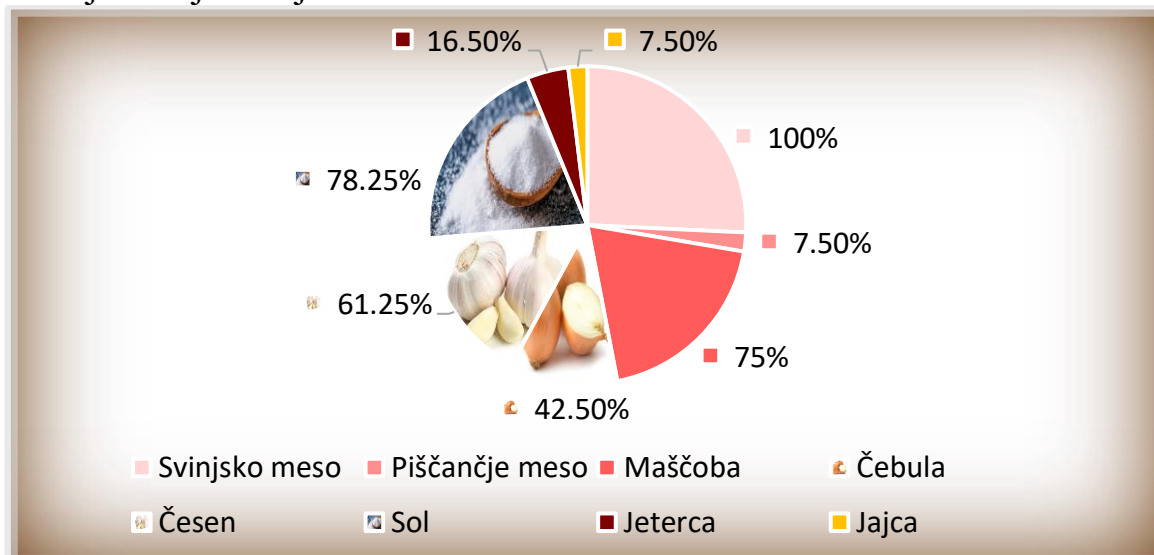
3. Ali jo znate pripraviti?

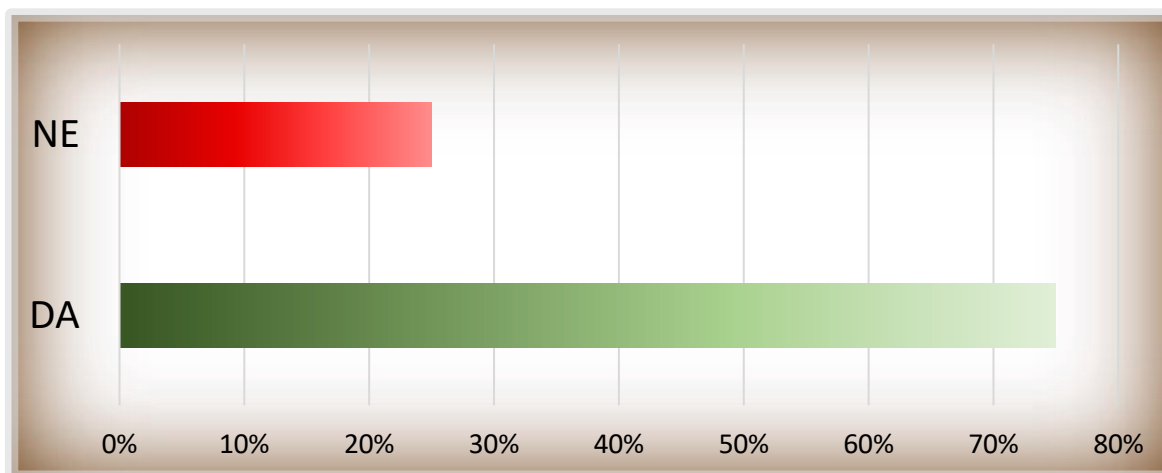
4. Poznate legendo o nastanku kranjske klobase? Povezana je z zelo znanim avstrijskim cesarjem. Katerim?

5. Kaj vsebuje kranjska klobasa? Označite!

6. Ali se vam zdi pametno, da bi KRANJSKI KLOBASI v naši občini namenili večjo pozornost in turistično promocijo?

3.3 Kako povečati ugled kranjske klobase in ideje za uspešno promocijo kranjske klobase v naši občini

Prepričani smo, da je kranjska klobasa sicer ves čas med nami, vseeno pa bi veljalo njen ugled v družbi povečati. Poleg prisotnosti kranjske klobase v restavracijah, na šolskem meniju in v trgovinah v občini Naklo predlagamo:

- Vsa **gostišča** v občini naj namenijo večjo pozornost kranjski klobasi v svoji ponudbi in dodajajo zanimive priloge, s čimer bodo pritegnila več gostov. V meniju bi morala imeti kranjska klobasa posebno dobro vidno mesto.
- **Enkrat na mesec** ali celo **na teden** naj bo odprta tržnica pri Občini Naklo ali na parkirišču ob drsališču. Različni ponudniki bi ponudili **DEGUSTACIJO KRANJSKE KLOBASE** in jo hkrati prodajali. Ta dogodek bi popestrili z glasbo domačih izvajalcev (mladi harmonikarji, ljudske pevke, folklorni nastopi).
- **Enkrat na leto FESTIVAL KRANJSKE KLOBASE:** naredili bi ga mogoče v okviru občinskega praznika junija ali pa septembra. Občina bi zbrala nekaj ponudnikov kranjske klobase, domače in okoliške glasbenike, pevce, folklornike, dogodek bi bil v velikem šotoru, kjer je pozimi drsališče in bi bil s tem neodvisen od vremena. Povabili bi domačine, prebivalce okoliških občin in seveda tudi turiste. Predstavili bi zgodovino kranjske klobase, zaigrali prizorček o cesarju Francu Jožefu I. in se poveselili. Festival bi seveda oglaševali s **plakati**, v lokalnem časopisu Glas občine Naklo, v drugih **časopisih, različnih medijih** ter seveda na Facebooku, Instagramu in drugih družbenih omrežjih.

Slika 17: Znak družbenega omrežja Facebook

Slika 16: Znak družbenega omrežja Instagram

Na tem festivalu bi želeli sodelovati tudi mi, mladi, enako tudi na mesečnih stojnicah.

4 Rezultati naše raziskave in zaključek

Raziskava o zgodovini in uporabi kranjske klobase nam je odkrila še en košček zgodovine in značilnosti naše občine. Ugotovili smo, da je ta nekdanja **hišna klobasa** še vedno zelo prisotna med nami. Zaradi zanimive zgodbe o cesarju Francu Jožefu I., ki ji je dal ime **kranjska**, pa bi bilo vredno kranjsko klobaso bolj oglaševati in predstaviti slovenski javnosti. Predlagamo **MESEČNO STOJNICO** in **FESTIVAL KRANJSKE KLOBASE**. Ta predlog bomo posredovali Občini Naklo. Pri raziskovalnem delu in snemanju videospota smo zelo uživali in se veliko naučili.

5 Povzetek naloge - priloga

6 Literatura in viri

My way of tasting diversity, katalog Slovenian tourist board, oktober 2019

Intervju s Katjo Marinšek

Recept mame Ivanke

Recept mame Julke

<http://www.kranjska.klobasa.si/zgodovina-57119> (dostopno 11. 10. 2023)

KALINŠEK F., Velika slovenska kuharica, Mladinska knjiga, 2018

7 Priloge

- **Recept za kranjsko klobaso (mama Ivanka)**
- **Kopija naslovnice najstarejše kuharske knjige z receptom za kranjsko klobaso, ki nam jo je uspelo dobiti (družina Kocjan)**
- **Risba – portret cesarja Franca Jožefa I.**
- **Plakat – vabilo na Festival kranjske klobase**
- **Povzetek naloge**

